

Крупник І.Р. Психолого-педагогічна програма «Співпраця» / І.Р. Крупник // Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та перспективи: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2016. – С. 86-88.

І.Р. Крупник

Херсонський державний університет, факультет психології, історії та соціології, кафедра загальної та соціальної психології

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОГРАМА «СПІВРАЦЯ»

В умовах трансформації сучасного суспільства у цілому та освіти зокрема, особистість стикається із соціально-психологічними проблемами, які не були актуальні ще декілька років тому. Зокрема, проблема співвідношення гуманізації освіти та вимог до якості знань. Змінюється характер взаємовідносин між вчителем та учнями. Підтримка дисципліни на уроках є проблемою номер один у сучасних школах, і стосується вона вже не тільки вчителів-початківців, але й досвідчених спеціалістів. Гуманістичний, не директивний стиль спілкування вчителя з учнями може призвести до втрати дисципліни на уроках, що, в свою чергу, призводить до зниження якості навчання. Зважаючи на праці В. Давидова, Д. Ельконіна, О. Леонтьєва, А. Маркової та інших видатних науковців, що вказували на виховний вплив співробітництва у процесі спільної діяльності, нами розроблена програма «Співпраця» [1; 2; 3; 4]. Програма найбільш актуальна для дітей середнього шкільного віку.

Мета: підвищити рівень навчальної успішності та покращити поведінку учнів.

Завдання:

1. Згуртувати класний колектив.
2. Навчити спільній навчальній діяльності.
3. Підвищити рівень дисциплінованості учнів.
4. Підвищити рівень відповідальності учнів.
5. Підвищити рівень продуктивної мисленнєвої активності учнів.

6. Створення психологічно благополучної емоційної атмосфери у класі.

7. Формування внутрішньої мотивації учня до успішного навчання.

Базові принципи роботи – навчити дітей взаємодіяти, нести спільну відповідальність, прислухатись один до одного, відчувати підтримку команди.

Перед початком дії програми проводиться робота із вчителями-предметниками. Пояснюються головні принципи взаємодії вчителя та учнів на уроці. (під час навчально-виховного процесу)

Робота складається з декількох етапів.

1 Етап: Організаційний.

Клас поділяється на три команди (можливо по рядах). Дається назва кожній команді. Надаються пояснення школярам: за якими правилами будуть проводитись уроки. Кожна команда несе спільну відповідальність за успішність та поведінку. В свою чергу, кожен учень може своєю високою оцінкою та активністю на занятті заробити бали для своєї команди. Головний принцип тепер «Один за всіх і всі за одного».

2. Етап: Дія в командах.

2.1. Робота вчителів. Вчитель оцінює на занятті кожную команду по двом критеріям: поведінка та успішність. Результати передають класному керівникові.

2.2. Робота класного керівника. Керівник робить підсумок (підрахунок балів) кожного дня та висвітлює результати на «дошці успішності». Він також робить підсумок в кінці тижня та оголошує команду-переможницю та команду-аутсайдера.

2.3. Робота психолога школи. Проводити моніторинг психологічного стану класу, команд та кожного учня. Проводити діагностику мотивації, згуртованості, емоційного стану учнів. Надавати емоційну підтримку учням. Працювати з окремими учнями, які не включились у спільну діяльність команд. При необхідності проводити консультування батьків цих учнів. Залучення батьків до співробітництва. Виявляти причини неуспішності команд та

проводити корекційно-розвивальну роботу з ними (діагностика, психологічні тренінги, бесіди).

2.4. Робота батьків. Надавати підтримку роботі вчителів та учнів.

3. Етап: Система санкцій. Психологічне значення і сенс заохочень і покарань полягає в наданні дитині зворотнього зв'язку про відповідність її поведінки і вчинків соціальним очікуванням і прийнятим у суспільстві нормам і правилам. Функцією заохочень і покарань є регуляція поведінки дитини за допомогою позитивного або негативного підкріплення її дій [1; 5]. Команди-переможниці по обом номінаціям нагороджують (солодоші, похід у кіно, грамоти, тощо). Бажано робити нагородження публічно, задіявши адміністрацію та батьків, що підвищує ступінь бажаності перемоги. Покарання у даному випадку є більш моральним, оскільки учні, які не перемогли, не отримують позитивних емоцій, поважного ставлення до себе.

Мотивація на цьому етапі зовнішня. Використана мотивація двох типів – позитивна та негативна, тобто метод нагород і покарань (техніка зовнішньої дисципліни).

4. Етап поступового переходу до внутрішньої мотивації (до мотивів соціального співробітництва, самоосвіти, до навчально-пізнавальної мотивації). Працює або позитивна мотивація, або негативне підкріплення.

Таким чином, використовуючи в організації навчально – виховної діяльності як внутрішній, учнівській взаємоконтроль та взаємооцінювання, так і зовнішнє оцінювання - досягається мета даної програми.

Список літератури

1. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навч. посібник / О.І. Власова. – К.: Либідь, 2005. – 400 с.
2. Возрастные и индивидуальные особенности младших подростков / Под ред. Д.Б. Эльконина и Т.В. Драгуновой. – М.: Просвещение, 1967. – 360 с.
3. Леонтьев А.Н. Потребности, мотивы и эмоции / А.Н. Леонтьев. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1972. – 575 с.

4. Маркова А.К. Формирование мотивации учения в школьном возрасте: Пособие для учителя / А.К. Мароква. – М.: Просвещение, 1983. – 96 с.
5. Педагогическая психология: Учеб. для студ. высш учеб заведений / Под ред. Н.В. Ключевой. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – 400 с.